

Elizabeta Jenko: *Z branjem do slovenščine/Slowenisch lesen und verstehen/Slovenian-Read and Understand*. Celovec/Klagenfurt: Drava, 2006. 135 str.

Knjiga *Z branjem do slovenščine/Slowenisch lesen und verstehen/Slovenian-Read and Understand* Elizabete Jenko je opredeljena kot praktični priročnik za usvajanje jezikovne zmožnosti branja izvirnih neumetnostnih – večinoma publicističnih – besedil in predstavlja nadaljevanje avtoričine zbirke gradiv za učenje oz. poučevanje slovenščine kot tujega jezika, kot sta to že *Grammatik der slowenischen Sprache* (Drava, 2000) in *Zvočna čitanka za pouk slovenščine* (Drava, 2002). Jenkova ustvarja v skladu s potrebami sodobnega jezikovnega pouka po novih učnih pripomočkih, povezanih s političnimi in gospodarskimi spremembami v Evropi, ki pospešujejo zanimanje tudi za doslej tako »eksotične« jezike, kot je to slovenščina.

S trojezičnim naslovom se avtorica obrača na širok krog nemško in angleško govorečih učencev jezika, kar dosledno nadaljuje s predgovorom v treh jezikih in zaključuje s slovensko-nemško-angleškim slovarčkom, ki pripomore k razumevanju navodil za vaje.

Knjiga je nastala na osnovi dolgoletnih izkušenj avtorice pri poučevanju slovenščine kot tujega jezika na Univerzi na Dunaju, torej pri pouku za odrasle v nemško govorečem okolju. V predgovoru so v strnjeni obliki ponazorjena didaktična načela, ki so botrovala zbirki besedil.

Sodobna didaktika pouka tujih jezikov temelji na praksi jezikovne rabe. Idealne pogoje za tak pristop nudijo izvirna besedila. Ukvarjanje z jezikovnim gradivom iz prakse omogoča najučinkovitejšo pot do zastavljenega cilja, usposabljanja za prakso v tujem jezikovnem okolju. Tako vsebuje knjiga izključno neprerejena besedila, učence pa pri branju vodijo strateška navodila,

ki lajšajo delo s tujejezičnimi besedili. Iz izkušenj je znano, da prav izvirna besedila motivirajo k samostojnemu ukvarjanju z jezikom. Vaje so osredotočene na branje kot osrednjo dejavnost razumevanja. Avtorica prikazuje metodične prijeme, ki pomagajo premostiti morebitne negotovosti v stiku z izvirnimi besedili, zlasti v začetni fazi učenja. Navodila pri vajah so dobro razumljiva, deloma ponazorjena s primeri. Vendarle pa se zdi, da bi bila za didaktično manj izkušene uporabnike koristnejša malo natančnejša navodila že v predgovoru.

Predgovoru sledi šest tematskih sklopov, ki vsebujejo od tri do šest specifičnih tem vsakdanjega (razprodaje, okolje, ipd.) in malo manj vsakdanjega (Nobelova nagrajenka, rekordi, ipd.) življenja. Vsako poglavje uvaja po eno ali več besedil, ki so podana v originalu, le deloma so grafično prirejena in/ali skrajšana. Besedilom sledijo po treh težavnostnih stopnjah označene vaje, tako da knjiga ni lahko samo večletna spremljevalka pri učenju slovenščine, ampak tudi dobrodošel dodatek klasičnemu učbeniku.

Vaje so jasno ponazorjene, le prostor, namenjen reševanju nalog, se včasih zdi skopo odmerjen, če upoštevamo, da se učenci tudi motijo, črtajo in poskušajo znova, ter da v tujem jeziku ne pišejo tako tekoče in zato potrebujejo več prostora.

Raznolikost vaj na eni strani nagovarja različne tipe učečih se in upošteva njihov individualni slog, na drugi strani pa spodbuja kreativnost tako učiteljev kot učencev. Slednji se navajajo na delo z neznanimi besedili iz prakse tujega jezika. Čeprav so besedila večinoma povzeta iz dnevnih časopisov od leta 1990 dalje, so dovolj splošna in premišljena izbrana, da niso

vezana na čas – razen če so zgodovinskega pomena – in bodo še dlje časa aktualna.

Pri posameznih besedilih pa je kljub poliglotskemu konceptu vsebinska bližina vendarle naklonjena avstrijski publiki, ki tako preko slovenskih besedil prepozna lastno stvarnost oz. se seznanja z zgodovinsko povezanostjo obeh držav, npr. s člankoma *Slovenski Dunaj* in *Golaž, rojen na Madžarskem, izpopolnjen na Dunaju* (str. 88–89, 92).

Prednost knjige je, da se narava besedil razlikuje od tipičnih, da ne rečemo stereotipnih učbeniških besedil, vendar so kljub temu, ali morda prav zaradi tega tesno povezana s prakso. Z malce nepričakovanimi besedili knjiga učence spodbuja, da se tudi samostojno lotevajo neznanih izvernih besedil in se tako seznanjajo ne samo s tujim jezikom, ampak v besedilih odkrivajo tudi tujejezično stvarnost. Učiteljem slovenščine bodo zato prav gotovo dobrodošlo gradivo za popestritev jezikovnega pouka.

Dobrodošel je slovensko-nemško-angleški slovarček, ki vsebuje gesla, potrebna za razumevanje navodil za vaje. Vendar: glede na to, da avtorica že od vsega začetka priporoča slovar srednjega obsega, da si učenci lahko pridobijo potrebne izkušnje in rutino za suvereno uporabo slovarja in so tudi nekatere vaje usmerjene v to dejavnost, bi utegnil ta slovarček manj angažirane učence spodbuditi k neupoštevanju tega zelo pomembnega nasveta.

Knjiga je jasno, pregledno in skrbno, morda za spoznanje prestrogo oblikovana. Tiskovna napaka na strani 52 (*š(t)iridesetih*

let) se v pričo siceršnje natančnosti zdi skoraj simpatična, vendar prav zaradi tega tudi nepotrebna.

Ravno pravšnje število slik knjigo poživlja, manjka pa morda kakšen barvni odtis, ki bi ublažil črno-belo strogost zunanje oblike in bi knjigo tudi oblikovno približal vsebinski naravnosti.

Z branjem do slovenščine vsebuje rešitve nalog, ki omogočajo samostojno preverjanje znanja.

Če sklenemo naše razmišljanje o knjigi, lahko povzamemo:

Knjiga je pregledno strukturirana, v njej se zlahka najdemo. Gradivo, ki ga knjiga ponuja, omogoča samostojno učenje, saj vsebuje nasvete za različne tipe vaj, delovnih metod in strategij, ki jih učenci lahko prilagodijo svojim interesom. Tako daje knjiga dovolj pobud za aktivni jezikovni trening v praksi. Besedila nam prikazujejo delčke slovenske stvarnosti, in sicer na naraven in nevsiljiv način, daleč od klišejskih predstav o »tipičnih« Slovincih, zaradi česar je njena podoba posebej simpatična. Z rešitvami opremljen učbenik pomaga učencem ocenjevati svoje znanje in jih motivira h kreativnemu delu oz. ponovnim preizkusom. Gradivo je zanimivo in prirejeno tako, da se bodo učenci radi z njo učili. Tako torej ni nobenih ovir, da vzamete knjigo v roke, jo preizkusite in ocenite sami.

Jagoda Kappel
Univerza na Dunaju
jagoda.kappel@univie.ac.at